

> Retouradres Postbus 1600 3800 BP Amersfoort

College van B&W van Gemeente Hattem
t.a.v.
Postbus 93
8050AB Hattem

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

Contactpersoon

Onze referentie
163142

Olonummer

Datum 28 september 2020
Betreft Wabo advies omgevingsvergunning rijksmonument

Bijlagen
0

Gegevens beschermd(e) monument(en)

Naam	
Adres	Achterstraat 33
Postcode/plaats	8051GA Hattem
Gemeente/provincie	Hattem; Gelderland;
Monumentnummer	20930

Geacht college,

Op 6 augustus en op 13 augustus 2020 vroeg u mij u te adviseren over de voorgenomen wijziging(en) van bovengenoemd monument op grond van artikel 2.26, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) in samenhang met artikel 6.4, eerste lid onder a, van het Besluit omgevingsrecht (Bor). U heeft mij daartoe de aanvraag om een omgevingsvergunning toegezonden.

Tijdens het proces van voorbereiding zijn diverse varianten voor de indeling van de achtergevel besproken. In de aanvraag wordt gesproken over de varianten 1, 2 en 3.

Advies

Ik adviseer u de gevraagde omgevingsvergunning te verlenen met uitvoering van variant 1.

Hieronder licht ik toe hoe ik tot dit advies ben gekomen. Bij de beoordeling heb ik de stukken betrokken zoals deze zijn ingediend bij de aanvraag.

Het plan

De aanvraag omvat een verbouwing van het rijksmonument Achterstraat 33 in Hattem. Dit pand is in 1873 in gebruik genomen als synagoge en tot aan de Tweede Wereldoorlog als zodanig in gebruik geweest.

In 1947 heeft een nieuwe eigenaar wijzigingen in het pand aangebracht in de vorm van een verdiepingvloer en een bijgebouw met plat dak aan de achterzijde.

Het pand kent middeleeuwse bouwsporen en twee middeleeuwse kelders. Ook is de Mikwe en het vrouwenbalkon uit de synagogetijd nog aanwezig.

De voorgevel is voorzien van drie spitsboogvensters uit de tijd van de synagoge. Het pand wordt intern verbouwd tot woning, met een hardglazen overloop op de verdieping. De verdiepingsvloer wordt voor een deel weggehaald om begane grond en verdieping visueel en functioneel met elkaar te verbinden.

Ter plaatse van de achtergevel worden nieuwe vensters voorzien in drie varianten, alle gebaseerd op de breedte van het bestaande raam rechts in de gevel.

Variant 1 is een doorbraak met een extra raam, gebaseerd op de grootte van het bestaande raam.

Variant 2 betreft twee extra doorbraken, waarbij de ramen van verschillende breedte zijn, aflopend naar links.

Variant 3 bevat een grote doorbraak met dubbele deuren.

Motivering

De plannen laten een zorgvuldige aanpak zien waarbij zo goed mogelijk wordt uitgegaan van de bestaande cultuurhistorische waarden.

De belangrijkste cultuurhistorische waarden worden vertegenwoordigd door de nog gave kelderruimtes, de kapconstructie uit de negentiende eeuw, de voorgevel in neogotische stijl met drie spitsboogvensters, de nog aanwezige mikwe en het vrouwenbalkon. Ik ben positief over de zorgvuldigheid waarmee deze cultuurhistorische elementen worden bewaard en gerestaureerd. Zowel de middeleeuwse bouwsporen als de elementen uit de synagoge-periode worden in ruime mate gerespecteerd.

De achtergevel van het hoofdpand is eveneens van belang omdat het de historische structuur van het oorspronkelijke huis benadrukt. Samen met de kapvorm geeft dit duidelijkheid en structuur aan de historische gelaagdheid. Het is positief dat deze hoofdvorm wordt gehandhaafd.

Het herstellen van het spitsboogvenster in de zijgevel is een zeer te waarderen interventie.

In het interieur wordt de begane grondvloer uit 1959 vervangen. Deze is in slechte toestand en de vervanging vormt geen probleem. Ook wordt een derde deel van de negentiende-eeuwse verdiepingsvloer weggehaald. Hoewel dit verlies van historisch materiaal inhoudt en dus ook van cultuurhistorische waarde, is deze ingreep positief te waarderen omdat het de beoogde woonfunctie versterkt en de historische situatie van het vrouwenbalkon in ere herstelt. De beloopbare glazen verbinding tussen vrouwenbalkon en het vloergedeelte aan de achterzijde, alsmede de lichtstrook in de zitkamer zijn acceptabele aanpassingen aan het interieur.

De loopbrug tussen vrouwenbalkon en zitkamer wordt voorzien van een doorvalbeveiliging van gehard glas van 1.20 meter oog. Niet duidelijk hoe deze aan de bovenzijde wordt afgerond.

Ook stem ik van harte in met het behoud en in het zicht houden van de mikwe in de gang door middel van beloopbaar glas.

In de achtergevel is bij een latere verbouwing in 2004 een venster geplaatst. De maatvoering van dit venster is uitgangspunt voor de voorgestelde wijziging in die gevel, met als doel meer licht in te brengen in het huis en naar de woonfuncties op de begane grond.

Wat betreft de achtergevel is variant 1 acceptabel. Het bestaande raam wordt verhoogd en het nieuwe raam wordt een kopie van dat raam. De uitvoering in staal met een slank profiel is terughoudend en zorgvuldig. In deze variant blijft nog substantieel historisch materiaal intact en is ook in het interieur nog voldoende bruikbaar muuroppervlak over. Over deze variant adviseer ik positief. Over de varianten 2 en 3 adviseer ik negatief. Variant twee is een oplossing die weinig te maken heeft met een historische indeling en variant 3 is een te grove inbreuk in de gevel.

Uitgangspunten

Voor meer informatie over aanpassing, restauratie en verduurzaming van rijksmonumenten kunt u onder andere terecht bij '*Uitgangspunten en overwegingen advisering gebouwde en groene rijksmonumenten*' op www.cultureelerfgoed.nl en op www.stichtingerm.nl

Afschrift en tekeningen

Graag wijs ik u erop dat u op grond van het Bor verplicht bent een afschrift van het ontwerpbesluit en van de beschikking, beide met bijbehorende stukken, op te sturen naar de minister van OCW, via het Omgevingsloket online of omgevingsvergunning@cultureelerfgoed.nl.

Vragen

Mocht u nog vragen hebben over de inhoud van dit advies, dan kunt u contact opnemen met de contactpersoon die in het briefhoofd vermeld staat.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed,

senior adviseur architectuurhistorie